

Raadsinformatiebulletin

Valkenburg, 28 juni 2023

Betreft: Meicirculaire 2023 en algemene ontwikkelingen m.b.t. het Gemeentefonds

Registratienummer: 23.39

Geachte leden van de raad,

Middels dit raadsinformatiebulletin informeren wij u over de financiële gevolgen van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds. Tevens informeren wij u over een aantal landelijke actualiteiten rondom het gemeentefonds en de financiering van gemeenten vanuit de Rijksoverheid.

Cf. de werkwijze van vorig jaar wordt dit raadsinformatiebulletin geagendeerd als bijlage bij de kadernota 2023 in de raadsvergadering van 10 juli 2023.

De onderstaande informatie is een actualisatie ten opzichte van de septembercirculaire 2022, waarover wij uw raad hebben geïnformeerd in de programmabegroting 2023 (pagina 10 t/m 12).

Na publicatie van de programmabegroting heeft de rijksoverheid nog een correctie doorgevoerd op de septembercirculaire, die wordt hieronder meegenomen in de verklaringen op detailniveau. Tevens zijn de mutaties uit de decembercirculaire 2023 meegenomen. Omdat in de decembercirculaire geen significante wijzigingen waren opgenomen voor 2023 en de jaren daarna, heeft hier geen separate berichtgeving over plaatsgevonden.

Samenvatting

De meicirculaire 2023 toont een positief beeld ten opzichte van de septembercirculaire 2022. In 2024 en 2025 zijn de financiële middelen voor de jeugdzorg in het gemeentefonds opgenomen, waarmee in die jaren invulling wordt gegeven aan de stelpost zoals die eerder in onze begroting was opgenomen. De stelpost indexatie en loon- en prijscompensatie, zoals die is opgenomen als dekkingsmiddel in de kadernota 2023, wordt hieronder nader toegelicht. De korting op de algemene uitkering door het vervallen van het voortgezet onderwijs bij Stella Maris is verwerkt in de algemene uitkering zelf, waarmee de structurele correctie is komen te vervallen. Op landelijk niveau zien we een toename van de beschikbare middelen voor gemeenten, die ook voor onze gemeente positief uitpakken. Wel constateren wij dat er nog altijd sprake is van onzekerheid over de structurele financiering van gemeenten vanaf 2026.

Landelijke ontwikkelingen Gemeentefonds

Overige eigen middelen (OEM)

De 'overige eigen middelen' (OEM) zijn een onderdeel van de berekening van het gemeentefonds. Zoals bekend heeft onze gemeente belang bij de wijze waarop deze OEM in het gemeentefonds worden verwerkt. Kort gezegd vinden wij het onwenselijk dat wij gekort zouden worden op de algemene uitkering uit het gemeentefonds omdat wij, vanwege het toeristische karakter van onze gemeente, inkomsten genereren uit parkeerbelasting en toeristische heffingen.

Het Ministerie van BZK heeft onlangs in overleg met een aantal gemeenten (waaronder de gemeente Valkenburg aan de Geul) een onderzoeksopdracht voor de OEM geformuleerd. Voor deze opdracht loopt momenteel een aanbesteding. Na gunning zal het onderzoek zelf worden uitgevoerd, waarbij wij als gemeente ook weer actief betrokken zullen blijven. Deze onderzoeksopdracht ligt in lijn met een eerder advies van de raad van het openbaar bestuur (ROB) over de verevening van de OEM in het gemeentefonds.

Landelijk budget gemeentefonds (accres)

De koppeling tussen de rijksuitgaven en het gemeentefonds (de trap-op-trap-af systematiek) komt te vervallen. In 2022 is besloten om de jaarlijkse groei van de algemene uitkering tot en met 2025 vast te zetten. In 2026 groeit het gemeentefonds mee met de inflatie en met ingang van 2027 wordt een nieuwe systematiek ingevoerd, namelijk indexatie op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De uitwerking hiervan is momenteel in voorbereiding, waarbij mogelijk uitgegaan zal worden van een gemiddelde BBP-ontwikkeling over een periode van 8 jaren (waarbij de effecten van forse groei of krimp worden gedempt). De voorgestelde werkwijze leidt tot een betere voorspelbaarheid van de meerjarenramingen van onze inkomsten.

In de septembercirculaire 2022 is incidenteel een bedrag van € 1 miljard beschikbaar gesteld voor het jaar 2026. Dit bedrag wordt in de meicirculaire structureel doorgetrokken vanaf 2027. Hiervan wordt wel een gedeelte betrokken in het BTW-compensatiefonds.

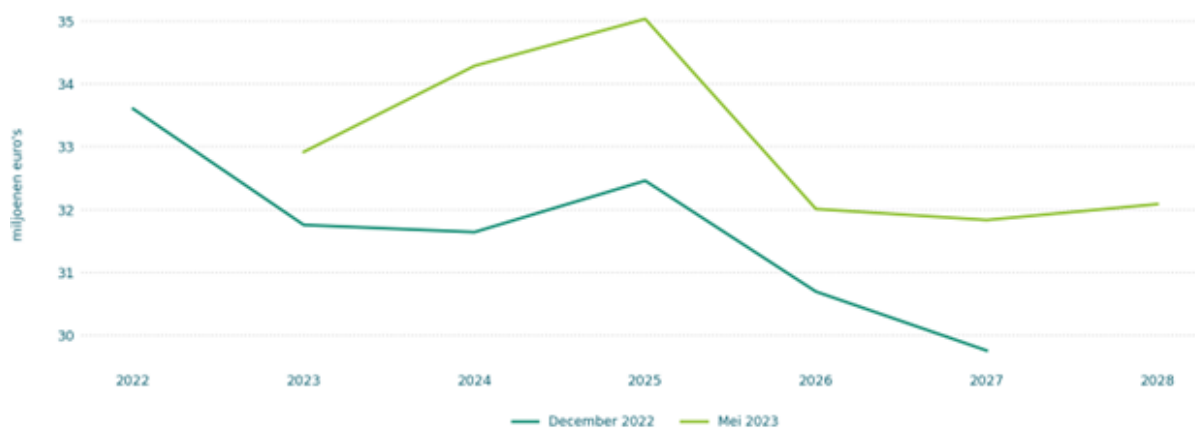
Gemeentefonds in de begroting 2023 en de meerjarenraming

In de onderstaande tabel is in hoofdlijnen de financiële vertaling van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds voor onze gemeente weergegeven.

Bedragen * € 1.000	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Septembercirculaire 2022 (cf. programmabegroting 2023)	31.572	31.475	32.293	30.526	29.585
Wijzigingen meicirculaire 2023	1.347	2.816	2.746	1.484	2.249
Meicirculaire 2023	32.919	34.291	35.039	32.010	31.834

Deze tabel is gebaseerd op zogenaamde constante prijzen.

De grafische weergave hiervan is als volgt:

Bron: Gemeentekas, rapportage specifiek voor onze gemeente

In deze grafiek is de meicirculaire 2023 afgezet ten opzichte van de decembercirculaire 2022. Zoals eerder aangegeven wijkt de decembercirculaire 2022 nauwelijks af van de septembercirculaire 2022.

In de tabel hieronder is het verschil tussen de septembercirculaire 2022 (zoals opgenomen in de programmabegroting 2023) en de meicirculaire 2023 op detailniveau inzichtelijk gemaakt.

Bedragen * € 1.000	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Correctie septembercirculaire 2023	-207	-198	-198	-198	-198
Wet goed verhuurderschap	13	14	14	14	14
Wet kwaliteitsborging bouw	-2	-2	-2	-2	
Aanpassing verdeelmaatstaf OZB 2024		-103	-103	-103	-103
Armoedebestrijding kinderen		-4	-4	-4	-4
Compensatieregeling Voogdij 18+	-27				
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	32				
Einde lening inburgeringsplichtig	2				
Flankerend beleid energiearmoede	39				
GDI voorzieningen 2022	-7				
Herinvoering eigen bijdrage Wmo				-239	-238
Integraal zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)			118	112	111
Jeugdzorg		1.253	771		
Leerlingenvervoer Oekraïne	42				
Loon- en prijsbijstelling Jeugdhulp		75	44		
Loon- en prijsbijstelling Participatie	5	6	6		
Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+	47	50	52		
Maatschappelijke begeleiding	14				
Participatie	7	6	4	15	12
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	24				
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp Wmo			109	103	102
Voogdij 18+ Compensatieregeling	877				
Voorschoolse educatie	1	1	1	1	1
Voorschoolse voorziening peuters	-2	-2	-2	-2	-2
Werkdrukverlaging Jeugdbescherming	-9				
Wet goed verhuurderschap	13				
Wet goed verhuurderschap: correctie	-2	-2	-2	-2	
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	4	5	5	4	4
Vervallen correctie Stella Maris	353	353	353	353	353
Wijziging uitkeringsfactor	130	1.364	1.580	1.432	2.197
Totaal wijzigingen meicirculaire 2023	1.347	2.816	2.746	1.484	2.249

Deze posten worden niet een voor een toegelicht in dit raadsinformatiebulletin. Wel zullen we enkele posten uitlichten. Voor de resterende onderdelen wordt verwezen naar de meicirculaire zelf.

De meicirculaire 2023 is openbaar te raadplegen via de website van de Rijksoverheid: rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies

Herinvoering eigen bijdrage Wmo

Het abonnementstarief in de Wmo wordt afgeschaft en wordt vervangen door de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (die in het verleden ook al bestond). De verwachting is dat dit landelijk € 225 miljoen oplevert vanaf 2026, waarbij het gemeentefonds met dat bedrag afneemt. Dit geldt voor alle voorzieningen uit de Wmo 2015. Voor onze gemeente gaat dit om € 239.000 vanaf 2026, waarbij de verwachte uitgaven op de Wmo dus ook met dit bedrag afnemen.

Integraal zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)

Voor de gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo worden gemeenten nu structureel gecompenseerd door de Rijksoverheid. Landelijk gaat dit om een bedrag van € 110 miljoen, met ingang van 2025. Dit betreft de compensatie voor de invoering. Het Wmo-

abbonementstarief is daarna weer afgeschaft, de financiële gevolgen daarvan zijn meegenomen onder de post herinvoering eigen bijdrage Wmo.

Jeugdzorg

Gemeenten en de Rijksoverheid hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de hervormingsagenda jeugd. Voor het gemeentefonds houdt dit in dat er (landelijk) € 1,36 miljard beschikbaar wordt gesteld in 2024 en € 859 miljoen in 2025. De bedragen voor onze gemeente zijn opgenomen in de tabel hierboven. Aangezien wij eerder een stelpost in onze begroting hebben opgenomen, zullen deze inkomsten (deels) worden verrekend met de stelpost. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Voogdij 18+ Compensatieregeling

In de najaarsnota 2022 stond deze post ook toegelicht, voor het bedrag van € 1.056.000. Destijds werd aangegeven dat dit onderdeel zou zijn van de decembercirculaire 2022 en uitbetaald zou worden in 2022. Na vaststelling van de najaarsnota bleek dat de uitbetaling werd doorgeschoven naar 2023, als onderdeel van de meicirculaire. Tevens bleek dat landelijk meer compensatie werd aangevraagd dan het beschikbare budget. Als gevolg hiervan is het bedrag dat onze gemeente ontvangt bijgesteld naar € 877.000.

Stelpost indexatie en loon- en prijscompensatie gemeentefonds

In de kadernota 2023 wordt voor de dekking van een aantal indexatie verwezen naar de stelpost indexatie en loon- en prijscompensatie uit het gemeentefonds. Met behulp van deze nieuwe stelpost wordt inzichtelijk gemaakt welke compensatie in het gemeentefonds is opgenomen voor loon- en prijsontwikkelingen (LPO) en hoe die wordt ingezet om de indexaties binnen onze begroting op te vangen.

Ten opzichte van de septembercirculaire 2022, zoals die in de programmabegroting 2023 is opgenomen, is de indexatie van de jaarschijf 2024 verwerkt in het gemeentefonds. Dit verklaart (voor € 744.000) de wijziging van de uitkeringsfactor in de jaarschijf 2024. Vanaf 2025 leidt de LPO tot de volgende verschillen tussen constante prijzen en lopende prijzen:

Bedragen * € 1.000	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Meicirculaire 2023 (constante prijzen)	32.919	34.291	35.039	32.010	31.834
Loon- en prijsontwikkelingen (LPO)	0	0	918	1.802	2.592
Meicirculaire 2023 (lopende prijzen)	32.919	34.291	35.957	33.812	34.426

Het bedrag van € 744.000 voor de jaarschijf 2024 wordt gebruikt als dekkingsmiddel voor het bedrag van € 735.500. Dit is het bedrag dat voor de jaarschijf 2024 wordt ingezet als dekkingsmiddel ten laste van deze stelpost (onder voorbehoud van akkoord door de gemeenteraad op de kadernota 2023). Voor de jaarschijven 2025, 2026 en 2027 gaat het om respectievelijk € 566.500; € 464.500 en € 464.500. Het resterende verschil zal als budgettair neutrale stelpost in de begroting worden opgenomen. Hiermee wordt geborgd dat deze bedragen alleen worden ingezet als dekkingsmiddel voor de loon- en prijsontwikkelingen.

Invulling stelpost jeugdzorg

In de raadsvergadering van 9 november 2021 heeft de raad het versterkingsplan sociaal domein vastgesteld. In de aanvulling op de raadsnota sociaal domein is de stelpost jeugdzorg nader toegelicht. Aanvullend daarop zijn er in juli 2022 landelijke afspraken gemaakt over de jeugdzorg t/m 2026, die van invloed zijn op deze stelpost ('bijstelling rijksopbrengsten jeugd'). In de begroting 2023 is al eerder invulling gegeven aan deze stelpost. Voor de jaarschijven 2024 t/m 2026 staat deze stelpost nu als volgt in de begroting opgenomen:

Bedragen * € 1.000	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Stelpost Jeugdzorg	0	-712	-655	-451	0
Bijstelling rijksopbrengsten Jeugd	0	-169	127	707	0
Saldo stelpost Jeugdzorg	0	-881	-528	256	0

Uit de meicirculaire 2023 blijkt dat er invulling is gegeven aan de budgetten voor jeugdzorg voor de jaarschijven 2024 en 2025. Deze bedragen zullen met de stelposten uit deze jaren worden verrekend.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Niels Dauven', with a large, sweeping flourish underneath.

Niels Dauven
wethouder financiën